

О.М. Колмакова, канд. екон. наук, доц. (*ХНУБА, Харків*)

А.П. Пицалка, здоб. вищ. осв. (*ХНУБА, Харків*)

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Упродовж останніх років спостерігається покращення соціально-економічної ситуації України. Це зумовлюється такими аспектами, як: впровадження Урядом і НБУ антиінфляційної політик; стимулювання збільшення інвестицій від приватних осіб в економіку; укріплення стабільності в економіці та підвищення кількості ділових осіб; поступова зміна кредитної мотивації в банків – переорієнтація з надання послуг переважно торгівельної сфери на середньо- і довгострокове кредитування промислових підприємств, особливо наділяючи увагою інноваційні проекти (та ін.).

Економіка України фактично вичерпала стартовий потенціал, отриманий напередодні здобуття незалежності. Дійсні проблеми та потреби народу залишилися поза увагою держави, через відсутність прозорості, справедливої й економічно обґрунтованої приватизації та боротьби за перерозподіл майна. Кредити МВФ та Світового банку, як і інші заощадження практично не було використано за призначенням. Внаслідок такої політики і досі доводиться погашати борги за рахунок вагомої частини прибутку державного бюджету. Перехід до інноваційної моделі розвитку економіки залишається єдиним шляхом для України. Лише за таких умов Україна може претендувати на належне своєму науково-технічному потенціалу місце в Європі та у світі.

Найбільшим джерелом прибутку державного бюджету лишаються гірничо-металургійний комплекс (32%), частково харчова та переробна галузі (25%), мінеральні продукти (10%), хімічна промисловість (8%). Така структура ВВП значно ускладнює впровадження моделі інноваційного розвитку економіки (що функціонують в країнах з розвинутою економікою) України. За рахунок відносно дешевої робочої сили, сировини та енергоносіїв власники підприємств до останнього часу практично не виконували технологічну модернізацію промисловості, оскільки були конкурентоспроможні на світових ринках й без цього. Головна стратегія тих, хто контролюють ключові галузі української економіки, – примножити свій прибуток, не зважаючи на загальну деградацію національного господарського комплексу, підвищення технологічного відставання, кризові процеси у науці та освіті.

У розвинутих країнах світу показник приросту ВВП за рахунок впровадження нових технологій становить 60–90%, тоді як в Україні він складає менше одного відсотка. Хоча Україна за кількістю науковців входить до першої десятки країн світу.

І на разі дуже важливо зберегти потенціал галузевих науково-дослідних, проектно-конструкторських установ, адже саме вони відіграють головну роль в процесі матеріалізації інновацій, і саме від них залежить швидкість виходу України на сучасний шлях інноваційного розвитку. Державний бюджет України фінансує ряд робіт науково-дослідних та дослідно-конструкторських галузей, пов'язаних з національною обороною та безпекою, за космічною та Чорнобильською програмами, окремими завданнями та програмами агропромислового комплексу та промисловості. Але фінансування за цими напрямками за останні роки були значно менші, ніж за фундаментальними дослідженнями науково-технічного прогресу, що суперечить потребам матеріалізації інновацій. Наслідком цього стало зменшення масштабів інноваційної діяльності за ці роки. Хоча з 2009 року спостерігається незначне підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств.

В Україні зосереджений колосальний науковий потенціал, налічується чимало відкриттів і винаходів, напрацьовано безліч інноваційних проектів в ресурсозбереженні, в біотехнології, у лазерній техніці тощо. Треба зосередитися на найбільш прогресивних аспектах, в які потрібно хоча б мінімально додати інвестиції у вигляді ресурсів і відбудеться перехід в нову якість - в інноваційний рентабельний бізнес, який буде формувати інфраструктуру для інших сфер діяльності.

Отже, можна наголосити на тому, що економіка України проходить стадію стагнації. Враховуючи, що чинники економічного зростання практично вичерпано та належних змін в структурі економічної системи поки що не відбулося, постає проблема модернізації української економіки з метою підвищення технологічного рівня експорту та якісних характеристик вітчизняної продукції, яка постачається на внутрішній ринок, що необхідно для забезпечення конкуренції з імпортованими товарами не тільки за ціновими, але й за якісними характеристиками. Саме на виконання цього стратегічного завдання має бути спрямована інноваційна політика України.